ALLIANSSIN LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA 2017

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Teema: Työllisyysmäärärahojen muutokset ja riittävyys vuonna 2017 (mom. 32.30.51), ristikohdat ja mahdolliset kipupisteet

Lausunnon pääkohdat:

- **Työllisyysvaroihin tarvitaan selkeä panostus nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Nuorten on saatava tukea työllistymiseensä jo ennen kuin heidän työttömyytensä pitkittyy ja työllistyminen vaikeutuu.**
- **Nuorisotakuun tavoitteet ovat periaatteessa voimassa, mutta niiden toteuttamiseen ei ole varattu resursseja. Nuorten palkkatukeen, Sanssi-korttiin, ei ole tällä hallituskaudella budjetoitu varoja. Allianssin mielestä Sanssi-tuki tulisi palauttaa, eikä sen käyttöä pidä rajata ainoastaan pitkäaikaistyöttömiin nuoriin.**
- **Allianssi vaatii, että järjestöjen palkkatuet säilytetään aiemmalla tasolla. Vaikeasti työllistyvien nuorten työllistymistä ei saa vaikeuttaa entisestään.**
- **Jatkossa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan riittävät resurssit on syytä varata jo kehykseen, jotta ne eivät olisi vuosittain uhattuna.**

Työllisyysmäärärahat

Talousarvioesitys mahdollistaa työttömyysetuuksien käyttämisen liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen. Näin ollen aktiivitoimiin osallistuvien työttömien määrää pitäisi olla ensi vuodesta lähtien mahdollista kasvattaa. Nuorten kannalta tämä voi olla positiivista, jos se merkitsee lisää nuorten omia tarpeita vastaavia mahdollisuuksia esimerkiksi palkkatuettuihin työjaksoihin. Kaiken kaikkiaan työttömyysturvaan ja aktivointitoimiin on kuitenkin varattu yhteensä vähemmän rahaa kuin aiemmin.

Työllisyysvarat ovat edelleen tarpeeseen nähden niukat. Nuorten kannalta ongelmana on, että nuoren on nykyisin oltava pitkäaikaistyötön, ennen kuin hän on oikeutettu saamaan esimerkiksi palkkatukea. Tällöin syrjäytymisriski on jo kasvanut suureksi, sillä pitkäaikaistyöttömän työllistyminen on vaikeampaa kuin vain lyhyen aikaa työttömänä olleen. Nuoret tarvitsevat tukea työllistymiseensä jo ennen kuin heidän työttömyytensä pitkittyy ja syrjäytymisriski kasvaa. Vielä vuonna 2013 nuorisotakuun alussa nuori oli oikeutettu nuorten Sanssi-tukeen jo työttömyyden alusta, mikä oli erittäin järkevä investointi, sillä nuorten syrjäytyminen työmarkkinoilta tuottaa vuosittain julkiselle sektorille vähintään 600 miljoonan euron rahalliset menetykset.[1]

Allianssi vaatii siksi työllisyysvaroihin selkeätä satsausta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Nuorten on saatava tukea työllistymiseensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

[1] Allianssin nuorisotakuumalli, alli.fi/nuorisotakuumalli

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
info@alli.fi, alli.fi

Palkkatuki saattaa myös työnantajien silmissä leimata työnhakijaa, jos se on korvamerkitty ainoastaan pitkäaikaistyöttömille. Tässä mielessä kaikille työttömille nuorille heti työttömyyden alusta tarjottu Sanssi-kortti oli onnistunut ratkaisu, sillä sen leimaavuus oli vähäinen.

Kansainväliset seurantatutkimukset osoittavat, että talouden nousuvaiheessa aktivointitoimien panos-tuottosuhde on parhaimmillaan. Vaikka Suomessa ei jyrkkää noususuhdannetta olekaan havaittavissa, ovat työttömyys- ja työllisyysasteet viime vuoteen verrattuna hieman kohentuneet sekä nuorilla että koko väestöllä. Juuri nyt pitäisikin aktiivisin toimin varmistaa, että noususuhdanne vetäisee mahdollisimman suuren joukon työelämään ja pois syrjäytymisvaarasta, jotta rakennetyöttömyys ei jäisi talouskriisin jäljiltä aiempaa korkeammalle tasolle.

Nuorisotakuu

Nuorisotakuun resurssien alasajo jatkuu. Vaikka nuorisotakuu on nostettu hallitusohjelmassa kärkihankkeeksi, sen rahoitus väheni vuonna 2016 alle puoleen aiemmasta ja vuonna 2017 lopuistakin resursseista lähinnä koulutustakuun puolelta poistuu valtaosa.

Nuorisotakuu pysyy nimellisesti voimassa, mutta sen toteuttamiseen ei ole varattu työllisyys- tai koulutusmäärärahoja. Siten esimerkiksi nuorten Sanssi-korttiin ei ole käytännössä varattu enää rahaa. Käytännössä nuorisotakuusta on jäljellä Ohjaamo-toiminta, jonka kehittäminen jatkuu erillisen ESR-hankerahoituksen ansiosta, sekä etsivä nuorisotyö. Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan – kärkihankkeen vuodelle 2017 varatut 3,3 miljoonaa euroa suunnataan Ohjaamoille. Tämän voi suhteuttaa siihen, että edellisellä hallituskaudella nuorisotakuuseen käytettiin vuosittain 60 miljoonaa euroa.

Nuorisotakuun tavoitteiden toteuttamiseen on varattava myös resursseja. Resursseja tulee kohdistaa erityisesti työllistämismäärärahoihin ja Sanssi-tukeen sekä siihen, että jokaisella nuorella on mahdollisuus toisen asteen tutkintoon. Ohjaamo-toiminnan rahoitus on saatava kestävälle pohjalle myös ESR-hankekauden jälkeen.

Palkkatuki järjestöille

Valtion talousarvioesityksessä on varattu yhdistyksille ja säätiöille palkkatukimäärärahoja enintään 3000 henkilötyövuotta vastaavalta osalta. Määrärahoihin on kohdistettu merkittävä leikkaus, sillä vuonna 2015 järjestöissä palkkatuella aloitti 5 250 henkilöä ja vuonna 2014 paikkoja oli 12 000.

Järjestöjen palkkatukipaikkoihin ohjautuu henkilöitä, joiden työllistymismahdollisuudet avoimille työmarkkinoille ovat heikot. Leikkaus vaikeuttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien nuorten työllistymistä. Järjestöt ovat kuntien lisäksi toinen merkittävä palkkatukityöllistäjä, ja palkkatukivarojen loppuminen heikentää kansalaisjärjestötoiminnan toimintaedellytyksiä.

Allianssi vaatii, että palkkatuet säilytetään aiemmalla tasolla. Vaikeasti työllistyvien nuorten työllistymistä ei saa vaikeuttaa entisestään.

Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö ja työpajat ovat tehokkaita ja tuloksellisia keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn ja tavoittavat kymmeniä tuhansia nuoria vuosittain.

Sekä tänä vuonna että viime vuonna kansalaisyhteiskunta ja osa päättäjistä on taistellut etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoituksen säilyttämisen puolesta valtiovarainministeriön esitettyä ensin niihin leikkauksia. Varat on saatu molemmilla kerroilla lopulta turvattua, sillä poliittinen tahto on

ollut, että tämän tärkeän työn on jatkuttava. Jatkossa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan riittävät resurssit on syytä varata jo kehykseen, jotta ne eivät olisi vuosittain uhattuna.

Helsingissä 19.10.2016

Eero Rämö
puheenjohtaja

Olli Joensuu
pääsihteeri